

ระบบการออกอาชญาบัตรกับสวัสดิการของผู้บริโภค

รังสรรค์ ณะพรพันธุ์

เรื่องของหมูซึ่งไม่ค่อย “หมู” กลับมาเป็นข่าวอีกครั้งหนึ่ง หนังสือพิมพ์ มติชน ฉบับวันที่ 4 กรกฎาคม 2526 พาดหัวข่าวว่า

“สั่งสอบสวนสหมัคคีค้าสัตว์ ลอบค้าหมูเถื่อนใจครีမ်”

เนื้อข่าวสารยบายว่า เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2526 กระทรวงมหาดไทยสั่งการให้นายชโลม ธรรมศิริ ปลัดกรุงเทพมหานคร ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการฉ้อราษฎร์บังหลวงในบริษัท สหสหมัคคีค้าสัตว์ จำกัด ทั้งนี้เนื่องจากมีผู้ร้องเรียนว่า โรงฆ่าสัตว์ของบริษัท สหสหมัคคีค้าสัตว์ จำกัดมีการลักลอบฆ่าหมูเถื่อนวันหนึ่งๆเป็นจำนวนมาก ผู้ร้องเรียนระบุว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครบริโภคหมูประมาณวันละ 4,500-5,000 ตัว แต่ปรากฏว่าการฆ่าหมูโดยซื้ออาชญาบัตรจากบริษัทดังกล่าวนี้เพียงวันละ 2,000-2,500 ตัวเท่านั้น แสดงให้เห็นว่า มีการฆ่าหมูเถื่อนประมาณวันละ 2,500-3,000 ตัว ผลที่เกิดขึ้นก็คือ ไม่เพียงแต่บริษัท สหสหมัคคีค้าสัตว์ จำกัดจะสูญเสียรายได้เท่านั้น กรุงเทพมหานครก็ต้องสูญเสียรายได้จากภาษีอากรอันพึงจัดเก็บได้อีกด้วย

ขึ้นต้นเป็นมะลิซ้อน แตกไปอ่อนเป็นมะลิลา

แม้ว่าข่าวเรื่องของหมูจะเริ่มต้นด้วยการเปิดโปงการฆ่าหมูเถื่อนในโรงฆ่าสัตว์ของบริษัท สหสหมัคคีค้าสัตว์ จำกัด แต่แล้วชั่วเวลาเพียงคืนเดียว เป้าแห่งการโจมตีก็แปรเปลี่ยนจากสหสหมัคคีค้าสัตว์มาเป็นสหกรณ์สุกรประจำจังหวัด ดังที่ มติชน ฉบับวันที่ 5 กรกฎาคม 2526 พาดหัวข่าวว่า

“หมูเถื่อนระบาดทั่วประเทศ เสนอแก้สหกรณ์เหลือบ”

ตามรายงานข่าวของ มติชน ฉบับดังกล่าวนี้ เจ้าหน้าที่ระดับสูงของบริษัท สหสหมัคคีค้าสัตว์ จำกัดเปิดเผยว่า การปล่อยให้มีการลักลอบฆ่าหมูเถื่อนนั้นไม่ได้มีเฉพาะที่โรงฆ่าสัตว์ของสหสหมัคคีค้าสัตว์เท่านั้น ทุกจังหวัดทั่วประเทศก็มีปัญหาหมูเถื่อนเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากคณะรัฐมนตรีในปี 2523 มีมติให้สหกรณ์สุกรประจำจังหวัดมีเอกสิทธิ์ในการจัดสรรอาชญาบัตร และเมื่อการซื้ออาชญาบัตรต้องผ่านสหกรณ์ฯแต่เพียงผู้เดียว ระบบ “เสือนอนกิน” จึงได้เกิดขึ้น

ในทันทีที่มีการเปิดโปงระบบเลื่อนอนกินในสหกรณ์สุกรประจำจังหวัด บรรดาผู้มีผลประโยชน์ในระบบสหกรณ์ดังกล่าวนี้ต่างสะดุ้งสะเทือนไปตามๆกัน นายหอม ทองประเสริฐ ส.ส. จังหวัดระยอง สังกัดพรรคกิจสังคม ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานชุมนุมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร จำกัด ด้วย ถึงกับออกโรงตอบโต้ จนถึงขนาดที่หนังสือพิมพ์ มติชน ฉบับวันที่ 6 กรกฎาคม 2526 พาดหัวข่าวว่า

“ส.ส. หมูได้มหาชาติไทย โรงฆ่าสัตว์รัฐห่วย”

ทั้งนี้นายหอม ทองประเสริฐให้สัมภาษณ์ว่า ปัญหาหมูเถื่อนมีมาก่อนที่รัฐบาลได้มอบเอกสิทธิ์ในการจัดสรรอาชญาบัตรให้แก่สหกรณ์สุกรประจำจังหวัดเสียอีก การกล่าวหาว่าสหกรณ์ฯเป็นตัวการที่ก่อให้เกิดปัญหาหมูเถื่อนจึงไม่มีมูลแห่งความเป็นจริง แท้ที่จริงนั้น การลักลอบฆ่าหมูเถื่อนมีในโรงฆ่าสัตว์ของเทศบาลและสุขาภิบาล รวมทั้งโรงฆ่าสัตว์ของบริษัทสหสามัคคีค้าสัตว์ จำกัด

การก่อเกิดของปัญหาหมูเถื่อน

ก่อนปี 2481 รัฐบาลยังมิได้เข้าไปแทรกแซงในธุรกิจการฆ่าและการค้าสุกร ปัญหาหมูเถื่อนจึงมิได้เกิดขึ้น เพราะเป็นยุคที่ “ใครใคร่ฆ่า ฆ่า ใครใคร่ค้า ค้า” ธุรกิจการฆ่าและการค้าสุกรเกือบทั้งหมดอยู่ในมือคนจีน

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในเดือนมิถุนายน 2475 รัฐบาลคณะราษฎรประกาศนโยบายเศรษฐกิจแบบชาตินิยม แต่การดำเนินนโยบายดังกล่าวนี้เพิ่งจะปรากฏรูปร่างอย่างจริงจังภายหลังปี 2481 เมื่อจอมพลแปลก พิบูลสงครามขึ้นเถลิงอำนาจ และในปีนั้นเอง รัฐบาลก็ได้ออกพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่า ขาย โค กระบือ แพะ แกะ และสุกร พุทธศักราช 2481 ทันทีที่กฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ ปัญหาหมูเถื่อนก็เกิดขึ้น

เจตนารมณ์ของการตรากฎหมายฉบับนี้ เท่าที่ปรากฏอย่างเป็นทางการก็คือ “... (จัดการ) ควบคุมการฆ่า ขาย โค กระบือ แพะ แกะ และสุกรเสียใหม่ เพื่อความปลอดภัยและปกติสุขของประชาชน และเพื่อความสะดวกแก่การควบคุมและจำหน่ายเมื่อถึงคราวจำเป็น ...” ด้วยเหตุนี้เอง กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจแก่รัฐบาลในการควบคุมอาชีพการฆ่าสัตว์ การควบคุมการค้าเนื้อสัตว์ และการควบคุมราคาเนื้อสัตว์

มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่า ขาย โค กระบือ แพะ แกะ และสุกร พุทธศักราช 2481 มีบทบัญญัติว่า “สัตว์ที่จะฆ่าได้ต้องเป็นสัตว์ของรัฐบาล” นัยสำคัญของบทบัญญัตินี้ก็คือ รัฐบาลต้องการสงวนธุรกิจการฆ่าสัตว์ให้เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล และเอกชนที่ประกอบธุรกิจการฆ่าสัตว์ย่อมมีความผิดตามกฎหมาย บรรดาสุกรที่ได้ฆ่าโดยโรงงานของรัฐหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายย่อมถือเป็นสุกรเถื่อนด้วยกันทั้งสิ้น

ต่อมาในปี 2488 พระราชบัญญัติการควบคุมการฆ่า ชาย โค กระบือ แพะ แกะ และสุกร พ.ศ. 2481 ถูกยกเลิกไปโดยพระราชบัญญัติการฆ่าสัตว์ พ.ศ. 2488 กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติสำคัญว่า ผู้ประกอบธุรกิจการฆ่าสัตว์จักต้องได้รับอนุญาตและเสียอากรการฆ่าสัตว์ (มาตรา 5) และกำหนดให้การฆ่าสัตว์จักต้องกระทำในโรงฆ่าสัตว์เสมอไป ทั้งนี้ยกเว้นการฆ่าสัตว์เพื่อพิธีกรรมทางศาสนา (มาตรา 6) ด้วยเหตุนี้เอง การฆ่าสัตว์โดยมิได้รับอนุญาตก็ตีการฆ่าสัตว์โดยมิได้เสียอากรการฆ่าสัตว์ก็ดี และการฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์ โดยที่มิใช่การฆ่าสัตว์เพื่อพิธีกรรมทางศาสนาก็ดี ล้วนแล้วแต่ถือเป็นการฆ่าสัตว์ที่ผิดกฎหมายด้วยกันทั้งสิ้น

พระราชบัญญัติการฆ่าสัตว์ พ.ศ. 2488 มีการแก้ไขเพิ่มเติมต่อมาอีกรวม 3 ครั้ง คือ ในปี 2490 สองครั้ง และอีกครั้งหนึ่งในปี 2496 อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ถูกยกเลิกไปโดยพระราชบัญญัติการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2502 ซึ่งยังคงมีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน (2526)

มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2502 มีบทบัญญัติว่า

“ห้ามมิให้ผู้ใดฆ่าสัตว์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และเสียอากรฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมสำหรับโรงฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมสำหรับโรงพักสัตว์ ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ดังนั้น การฆ่าสัตว์ที่ถูกต้องตามกฎหมายในปัจจุบันจึงมีส่วนประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ

- (1) จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
- (2) จะต้องเสียอากรฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมสำหรับโรงฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมสำหรับโรงพักสัตว์

ด้วยเหตุนี้เอง เราอาจกล่าวสรุปได้ว่า ในยุค “ใครใคร่ฆ่า ฆ่า” ซึ่งรัฐบาลยังมิได้เข้ามาควบคุมธุรกิจการฆ่าสัตว์ ปัญหาหมูเถื่อนยังไม่เกิดขึ้น ต่อเมื่อรัฐบาลเข้ามาควบคุมการฆ่าสัตว์ ปัญหาหมูเถื่อนก็เกิดขึ้นโดยทันที เพราะตามกฎหมายถือว่า การฆ่าสัตว์โดยมิได้รับอนุญาตก็ดี และการฆ่าสัตว์โดยมิได้เสียอากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมต่างๆก็ดี ล้วนแล้วแต่เป็นการฆ่าสัตว์โดยผิดกฎหมายทั้งสิ้น ทั้งนี้ปรากฏว่า มีการฆ่าสัตว์โดยไม่นำพาที่จะขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และโดยมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการเสียอากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมต่างๆเป็นจำนวนมาก

หมูเถื่อน หมูเถื่อน หมูเถื่อน เรื่องจริง มิใช่อิงนิยาย

แม้ว่าจะมีประจักษ์พยานข้อเท็จจริงที่ยืนยันว่า มีการฆ่าสุกรโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่การศึกษาปัญหาหมูเถื่อนในเชิงปริมาณเป็นไปได้ด้วยความยากลำบากยิ่ง ไม่มีใครทราบว่ หมูเถื่อนที่มีการลอบฆ่ากันในแต่ละวันมีมากน้อยเพียงใด และแม้จะมีผู้พยายามเสนอประมาณการเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่ตัวเลขประมาณการที่น่าเสนอก็ก่อให้เกิดข้อกังขาและเป็นที่ถกเถียงกันเป็นอันมาก

ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “ตลาดสุกร” ซึ่งนายสาโรจน์ สุนันทวิวัฒน์ เสนอต่อคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อรับปริญญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิตในปี 2504 นายสาโรจน์ได้ศึกษาปัญหาหมูเถื่อนเป็นรายจังหวัด โดยใช้ข้อมูลในปี 2503 ผลการศึกษาพบว่า อัตราการฆ่าหมูเถื่อนแตกต่างกันไปตามจังหวัด โดยมีค่าต่ำสุดในจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีการฆ่าหมูเถื่อนเพียงประมาณร้อยละ 0.31 ของปริมาณสุกรที่บริโภค และมีค่าสูงสุดในจังหวัดพัทลุง ซึ่งมีการฆ่าหมูเถื่อนประมาณร้อยละ 24.8 ของปริมาณสุกรที่บริโภค อัตราการฆ่าหมูเถื่อนถัวเฉลี่ยทั้งประเทศตกประมาณ 6.76%

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของเนาวรัตน์ หงษ์ไพโรจน์เรื่อง “อุปทานการสนองตอบของสุกรต่อจำนวนสุกรที่ฆ่าแล้ว” (สถาบันไทยคดีศึกษา 2522) พบว่า ในระหว่างปี 2513-2519 อัตราการฆ่าหมูเถื่อนอยู่ระหว่างร้อยละ 52.7 ถึงร้อยละ 66.2 ของปริมาณสุกรที่บริโภค ซึ่งนับเป็นอัตราส่วนที่สูงมาก

เหตุจูงใจในการลักลอบฆ่าสุกร

แม้เราจะไม่ทราบแน่ชัดว่า มีการลักลอบฆ่าสุกรในวันหนึ่งๆจำนวนมากน้อยเพียงใด แต่ข้อที่ประจักษ์แจ้งก็คือ มีการลักลอบฆ่าสุกรโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายอย่างแน่นอน ปัญหาเมื่ออยู่ว่า เหตุใดจึงมีการลักลอบฆ่าสุกรโดยผิดกฎหมาย

เหตุจูงใจในการลักลอบฆ่าสุกร อันก่อให้เกิดปัญหาหมูเถื่อนนั้น โดยพื้นฐานแล้ว เป็นเหตุจูงใจทางเศรษฐกิจ ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการเสียอากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมต่างๆก็ดี ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้ก็ดี และความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความยุ่งยากอันเกิดจากระบวนการตรวจโรคสัตว์ก็ดี ล้วนแล้วแต่เป็นเหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดการลักลอบฆ่าสุกรทั้งสิ้น

ตามกฎหมายที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (2526) การฆ่าสุกรจะต้องเสียอากรการฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมต่างๆดังต่อไปนี้

- (1) อากรการฆ่าสัตว์ ตัวละ 10 บาท
- (2) ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์ ตัวละ 15 บาท

(3) ค่าธรรมเนียมโรงพักสัตว์ ตัวละ 3 บาท

นอกจากนี้ กรมสรรพากรยังได้ขอให้จังหวัดต่างๆจัดเก็บภาษีเงินได้จากผู้ค้าสุกร เป็นการล่วงหน้า ทั้งนี้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 52 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร กล่าวคือ

(ก) เมื่อมีการขออนุญาตเคลื่อนย้ายสุกรมีชีวิตเพื่อขาย ให้จัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตรา 10 บาทต่อการค้าสุกร 1 ตัว

(ข) ในกรณีการค้าสุกรชำแหละ ให้จัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากผู้ค้าสุกรชำแหละในอัตราตัวละ 20 บาท

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ในกรณีของผู้ที่มีอาชีพฆ่าสุกรและจำหน่ายเนื้อสุกรภายในจังหวัดโดยที่ไม่ได้ขนสุกรมีชีวิตข้ามจังหวัด จะต้องเสียอากรการฆ่าสัตว์ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และค่าธรรมเนียมต่างๆรวมทั้งสิ้น 48 บาทต่อสุกรหนึ่งตัว ทั้งนี้ยังไม่รวมภาษีการค้าที่จะต้องเสียอีกในอัตราร้อยละ 1.5 ของราคาสุกร จำนวนเงินที่ต้องเสียดังกล่าวนี้นับว่าอยู่ในเกณฑ์สูงมากพอที่จะทำให้ผู้มีการฆ่าสุกรเถื่อนเพื่อลดรายจ่ายดังกล่าวนี้

สำหรับพ่อค้าสุกรที่มีฐานะดี อาจมีเหตุจูงใจในเรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซ้ำเติมอีก ทั้งนี้เนื่องจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีโครงสร้างอัตราภาษีตามกฎหมายแบบก้าวหน้า กล่าวคือ ผู้มีเงินได้สูงจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราสูงกว่าผู้มีเงินได้น้อย การประกอบอาชีพการฆ่าสุกรและจำหน่ายเนื้อสุกรอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ย่อมทิ้งร่องรอยหลักฐานให้พนักงานเจ้าหน้าที่สรรพากรตรวจสอบเงินได้ที่แท้จริงได้โดยง่าย และอาจถูกไล่เบียดให้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราก้าวหน้าในภายหลัง ข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้อาจเป็นเหตุจูงใจให้มีการลักลอบฆ่าสุกรกันมากขึ้น

ตามปกติการฆ่าสัตว์จักต้องกระทำในโรงฆ่าสัตว์ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นของราชการ ส่วนท้องถิ่น เจ้าของสุกรมีความเสี่ยงที่ต้องแบกรับในแง่ที่ว่า หากสุกรที่ส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์ถูกตรวจพบในภายหลังว่าเป็นโรค มาตรา 12 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2502 มีบทบัญญัติ

“ในกรณีที่ปรากฏแก่พนักงานตรวจโรคสัตว์ว่า เนื้อสัตว์ของสัตว์ที่ได้ฆ่าเป็นโรค และหรือมีลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าไม่เหมาะสมที่จะใช้เนื้อสัตว์ เช่นนั้นเป็นอาหาร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจทำลายเนื้อสัตว์นั้นเสียทั้งตัวหรือบางส่วน หรือจัดทำให้เป็นเนื้อสัตว์ที่ควรใช้เป็นอาหารเสียก่อนก็ได้”

ในกรณีดังกล่าวนี้ เจ้าของสุกรอาจต้องเสียเงินสินน้ำใจแก่พนักงานตรวจโรคสัตว์ เพื่อให้เขาหนีไปนาเขาตาไปไร่ หรืออย่างน้อยที่สุดอนุญาตให้นำเนื้อสัตว์ที่เป็นโรคเข้าห้องเย็นเพื่อทำลายเชื้อโรค แทนการทำลายเนื้อสัตว์เสีย แต่การลักลอบฆ่าสุกรจะไม่ต้องประสบปัญหาเหล่านี้แม้แต่น้อย

สถานที่ฆ่าหมูเถื่อน

ข้อที่น่าสงสัยก็คือ กรณีนี้อิวที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ เจ้าหน้าที่ชั้นสูงของบริษัท สหสามัคคีค้าสัตว์ จำกัด มิได้ปฏิเสธว่า ไม่มีการลักลอบฆ่าหมูเถื่อนในโรงฆ่าสัตว์ของบริษัท ดังกล่าว หากแต่ตอบได้ว่า การฆ่าหมูเถื่อนมีในทุกจังหวัดทั่วประเทศ พร้อมทั้งโจมตีว่า สหกรณ์ สุกปรประจำจังหวัดมีส่วนก่อให้เกิดปัญหาหมูเถื่อนด้วย (มติชน ฉบับวันที่ 5 กรกฎาคม 2526) และต่อมา นายหอม ทองประเสริฐ ประธานชุมนุมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร จำกัด เปิดโปงว่า การลักลอบฆ่าหมูเถื่อนกระทำกันในโรงฆ่าสัตว์ของเทศบาลและสุขาภิบาล รวมทั้งโรงฆ่าสัตว์ของบริษัท สหสามัคคีค้าสัตว์ จำกัด (มติชน ฉบับวันที่ 6 กรกฎาคม 2526)

คำให้สัมภาษณ์ของนายหอมเป็นไปตามคำกล่าวที่ว่า “พูดอีกก็ถูกอีก” เพราะตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2502 โรงฆ่าสัตว์ทั้งปวงจะต้องเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น เอกชนที่ต้องการประกอบธุรกิจการฆ่าสัตว์ เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ตั้งโรงฆ่าสัตว์แล้ว จะต้องยกโรงฆ่าสัตว์ พร้อมทั้งที่ดินให้เป็นสมบัติของราชการส่วนท้องถิ่น ในทางปฏิบัติ ราชการส่วนท้องถิ่นมิได้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับประกอบธุรกิจโรงฆ่าสัตว์ หากแต่ปล่อยให้เอกชนผู้จัดตั้งโรงฆ่าสัตว์นั้นๆ ดำเนินการอย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมา รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้มีการลงทุนจัดตั้งโรงฆ่าสัตว์เพื่อการส่งออก ทั้งนี้โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ในกรณีนี้ เอกชนที่ประกอบธุรกิจการฆ่าสัตว์เพื่อการส่งออก ไม่ต้องยกโรงฆ่าสัตว์ให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น

การลักลอบฆ่าสุกรมิได้มีเฉพาะในโรงฆ่าสัตว์ ซึ่งโดยนิตินัยเป็นของราชการส่วนท้องถิ่นเท่านั้น นอกอาณาบริเวณโรงฆ่าสัตว์ก็มีการฆ่าหมูเถื่อนด้วย ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นภายในฟาร์มเลี้ยงสุกรหรือตามห้องแถวต่างๆ

อาชญาบัตร : ไบเบิกทางไปสู่ความรุ่มรวย

ดังได้กล่าวแล้วว่า การฆ่าสัตว์ที่ถูกต้องตามกฎหมายจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ทางราชการจะออก “อาชญาบัตร” หรือ “ใบอนุญาตให้ฆ่าสัตว์” ให้ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2502 มีบทบัญญัติว่า

“ให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ฆ่าสัตว์นำสัตว์ไปยังโรงพักสัตว์ และจะต้องฆ่าสัตว์นั้นในโรงฆ่าสัตว์ตามวันและระหว่างระยะเวลาที่ระบุไว้ในใบอนุญาต”

พร้อมกันนี้ เจ้าของสัตว์จะต้องเสียอากรการฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมโรงพักสัตว์ ดังได้กล่าวมาแล้ว

ระบบการออกอาชญาบัตรเท่าที่ผ่านมา มีวิธีการในทางปฏิบัติที่แตกต่างกันอยู่ 2 วิธี คือ

วิธีที่หนึ่ง ผู้ประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์เป็นผู้ซื้ออาชญาบัตรจากราชการ ส่วนท้องถิ่น แล้วนำมาขายต่อให้แก่พ่อค้าสุกรที่นำสุกรมาฆ่า ณ โรงฆ่าสัตว์นั้น

วิธีที่สอง ราชการส่วนท้องถิ่นมอบเอกสิทธิ์ในการจัดสรรอาชญาบัตรให้แก่สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร ทั้งนี้เพื่อให้สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรมีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าสุกรฆ่าและ

บทบาทของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม.

ในระหว่างปี 2502-2521 ระบบการออกอาชญาบัตรเป็นไปตามวิธีการที่หนึ่งในกรณีของกรุงเทพมหานคร บริษัท สหสามัคคีค้าสัตว์ จำกัด จะเป็นผู้ซื้ออาชญาบัตรจากกรุงเทพมหานคร แล้วนำมาขายต่อให้แก่พ่อค้าสุกรที่นำสุกรมาฆ่า ณ โรงฆ่าสัตว์ของบริษัท

อย่างไรก็ตาม เมื่อรัฐบาลตัดสินใจใช้นโยบายการค้าสุกรแบบปิดเขต โดยห้ามมิให้เคลื่อนย้ายสุกรฆ่าและจากต่างจังหวัดเข้ามาจำหน่ายในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2521 ในการนี้ กรุงเทพมหานครได้จัดระบบการซื้อขายสุกรมีชีวิต โดยวางแนวทางการปฏิบัติให้ซื้อขายผ่านสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร จำกัด (กรุงเทพมหานคร) หรือที่เรียกย่อๆว่า “สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม.” ด้วยการมอบอาชญาบัตรให้แก่สหกรณ์ฯดังกล่าวนี้

สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. จะรับซื้อสุกรมีชีวิตจากผู้เลี้ยงหรือพ่อค้ารวบรวมสุกรตามราคาขั้นต่ำที่รัฐบาลกำหนดไว้ แล้วขายต่อให้แก่พ่อค้าสุกรฆ่าและ โดยมอบอาชญาบัตรให้ตามจำนวนสุกรที่ซื้อ พ่อค้าสุกรฆ่าและที่ไม่ซื้อสุกรมีชีวิตจากสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. จะไม่ได้รับอาชญาบัตรในการฆ่าสุกร การมอบเอกสิทธิ์ในการจัดสรรอาชญาบัตรให้แก่สหกรณ์ฯจึงมีผลบังคับให้แก่พ่อค้าสุกรฆ่าและต้องซื้อสุกรมีชีวิตจากสหกรณ์ฯ แม้ว่าระบบดังกล่าวนี้จะช่วยให้ผู้เลี้ยงสุกรสามารถขายสุกรได้ราคาดีขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งก็มีส่วนผลักดันให้มีการฆ่าสุกรเถื่อนมากยิ่งขึ้น

สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร จำกัด (กรุงเทพมหานคร) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2518 โดยในขั้นแรกไม่สู้มีบทบาทมากนัก แต่เพียงจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วหลังจากที่ได้รับมอบเอกสิทธิ์ในการจัดสรรอาชญาบัตรสำหรับการฆ่าสัตว์ในเขตกรุงเทพมหานครนับตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2521 ทั้งนี้เนื่องจากเอกสิทธิ์ดังกล่าวนี้ทำให้สหกรณ์ฯมีอำนาจต่อรองเพิ่มขึ้นเป็นอันมากด้วยเหตุนี้เอง จึงมีการจัดตั้งสาขาของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. ขึ้นในจังหวัดต่างๆรวม 86 สาขา โดยพยายามยึดกุมเอกสิทธิ์ในการจัดสรรอาชญาบัตร ดังที่สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. ประสบความสำเร็จมาแล้ว

ไม่ต้องสงสัยเลยว่า สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. จะไม่มีฐานอำนาจทางการเมือง หนุนหลัง แม้ว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ของสหกรณ์ดังกล่าวนี้จะเป็นผู้เลี้ยงและพ่อค้าสุกรในภาค ตะวันออก แต่ผู้จัดการของสหกรณ์แห่งนี้คือ พลเรือตรีสรเดช อำนวยธรรมเดช จากกองบัญชาการ ทหารสูงสุด และขอให้สังเกตด้วยว่า ในช่วงที่สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. สามารถขยายฐานอำนาจ ทางเศรษฐกิจอย่างกว้างขวางนั้น เป็นช่วงที่พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย ไม่เคยปรากฏว่ามีบริษัทธุรกิจใดหรือสหกรณ์ใด ที่มีอำนาจทางการเมืองหนุนหลังจะสามารถเติบโตอย่างมั่นคงโดยตลอดรอดฝั่ง สัญญาณแห่ง ความไม่มั่นคงเริ่มปรากฏขึ้นเมื่อผู้มีอำนาจทางการเมืองเริ่มส่งคนจากกองบัญชาการทหารสูงสุด เข้าไปดำรงตำแหน่งต่างๆในสหกรณ์แห่งนี้ ซึ่งก่อให้เกิดภาวะทางการเงินโดยไม่จำเป็น

กฎแห่งธรรมชาติข้อหนึ่งมีอยู่ว่า ณ ที่ใดมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาก การ แย่งชิงผลประโยชน์ย่อมมีมากตามไปด้วย การที่สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. มีเอกสิทธิ์ในการจัดสรร อาชญาบัตรยอมทำให้องค์กรดังกล่าวนี้แปรสภาพเป็นแหล่งผลประโยชน์ที่สำคัญ ไม่ช้าไม่นาน การทุจริตภายในสหกรณ์ฯก็เกิดขึ้น

ตามข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติ เมื่อสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. รับซื้อสุกรมีชีวิตจากผู้ เลี้ยงสุกรที่ดี หรือจากพ่อค้าผู้รวบรวมสุกรที่ดี สหกรณ์ฯมิได้ชำระเงินโดยทันที แต่จะชำระเงิน หลังจากที่เขาสุกรมีชีวิตให้แก่พ่อค้าสุกรฆ่าแหละแล้ว การทุจริตภายในสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. ในเวลาต่อมาทำให้ผู้เลี้ยงสุกรและพ่อค้าผู้รวบรวมสุกร ซึ่งขายสุกรมีชีวิตแก่สหกรณ์ฯมิได้รับ การชำระเงินจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากที่รัฐบาลยกเลิกเอกสิทธิ์ในการจัดสรร อาชญาบัตรเขตกรุงเทพมหานครแก่สหกรณ์ดังกล่าว

การก่อเกิดของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประจำจังหวัด : เมื่อ บก.สูงสุดถูกตัดหลัง

ธุรกิจการฆ่าและการค้าสุกรเป็นธุรกิจที่มีผลประโยชน์นับร้อยนับพันล้านบาท ในระหว่างส่วนราชการด้วยตนเอง การที่สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. มีเอกสิทธิ์ในการจัดสรร อาชญาบัตรในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพื้นฐานแล้วมีผลเสมือนหนึ่งกองบัญชาการทหารสูงสุด แย่งชิงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากกระทรวงมหาดไทย ยิ่งเมื่อสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. พยายามขยายเผ่าพันธุ์สู่ต่างจังหวัดโดยหวังที่จะใช้แบบจำลองเดียวกัน กระทรวงมหาดไทยก็ยังมี ความรู้สึกที่ว่า ตนกำลังสูญเสียฐานอำนาจเศรษฐกิจที่สำคัญ

ด้วยเหตุนี้เอง กระบวนการตัดหลังสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. จึงเกิดขึ้น กระบวนการดังกล่าวนี้อาจจำแนกออกเป็น 4 ขั้นตอน กล่าวคือ

ขั้นตอนที่หนึ่ง กระทรวงมหาดไทยกำหนดนโยบายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดสนับสนุนให้ผู้เลี้ยงสุกรภายในจังหวัดรวมตัวกันเป็นสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประจำจังหวัด ผลก็คือ ในหลายต่อหลายจังหวัดเกิดมีสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดเดียวกันถึง 2 สหกรณ์ อันได้แก่ สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประจำจังหวัด และสาขาของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. ความขัดแย้งระหว่างสหกรณ์ทั้งสองจึงเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการแย่งชิงเอกสิทธิ์ในการจัดสรรอาชญาบัตร

ขั้นตอนที่สอง บรรดาสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประจำจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย รวมตัวกันเป็น “ชุมนุมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร จำกัด” เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2521 โดยทำหน้าที่เป็นสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรระดับชาติ ในขั้นแรก นายโกศล ไกรฤกษ์ดำรงตำแหน่งประธานชุมนุมสหกรณ์ฯ และนายหอม ทองประเสริฐ เป็นรองประธานฯ คนที่หนึ่ง

ขั้นตอนที่สาม คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2522 มีมติให้กระทรวงมหาดไทยกำชับผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอาชญาบัตรแก่สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประจำจังหวัด พร้อมทั้งสั่งการให้การซื้อขายและเคลื่อนย้ายสุกรมีชีวิตต้องดำเนินผ่านสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประจำจังหวัดเท่านั้น สำหรับกรุงเทพมหานครให้มอบอาชญาบัตรสำหรับสุกรที่จะฆ่าในกรุงเทพมหานครแก่ชุมนุมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร จำกัด ซึ่งจะเป็นผู้รวบรวมสุกรมีชีวิตจากสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรระดับจังหวัด และนำสุกรมีชีวิตมาจำหน่ายแก่พ่อค้าสุกรฆ่าแหละหรือสหกรณ์ผู้ค้าสุกรฆ่าแหละในกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่สี่ อธิบดีกรมการปกครองออกประกาศอนุญาตให้นำเนื้อสุกรฆ่าแหละจากโรงฆ่าสัตว์ในจังหวัดอื่นๆเข้ามาจำหน่ายในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้นับตั้งแต่วันที่ 15 สิงหาคม 2522 เป็นต้นมา

กระบวนการดังกล่าวดังกล่าวนี้พลอยทำให้สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. ต้องสิ้นชีวิตในเวลาต่อมา พร้อมทั้งหนี้สินนับล้านบาท สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. เติบโตขึ้นมาด้วยอำนาจรัฐ และจบบทบาทลงด้วยอำนาจรัฐด้วยเช่นกัน และนี่อาจถือเป็นกรณีประจักษ์พยานอีกกรณีหนึ่งได้ว่า รัฐเป็นทั้งผู้สร้างและผู้ทำลายขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทย

ก้าวต่อไปของชุมนุมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร

เป้าหมายของชุมนุมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร จำกัด และสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประจำจังหวัดมิได้อยู่เฉพาะแต่การยึดกุมเอกสิทธิ์ในการจัดสรรอาชญาบัตรเท่านั้น หากทว่ายังมีเป้าหมายสูงสุดในการประกอบธุรกิจการฆ่าและการค้าสุกรให้ครบวงจรอีกด้วย

สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรก็ดูจดังสหกรณ์การเกษตรอื่นๆในข้อที่ว่า กรรมการบริหาร มักจะเป็นผู้เลี้ยงสุกรรายใหญ่ หรือมีฉะนั้นก็เป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยยากที่จะก้าวเข้าไปยึดกุมการบริหารสหกรณ์ฯได้ การเติบโตของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเกิดขึ้นภายหลังจากที่กลุ่มเจริญโภคภัณฑ์เริ่มมีธุรกิจการเลี้ยงสุกร และกำลังก้าวเข้าสู่ธุรกิจการฆ่าสัตว์ การขยายฐานเศรษฐกิจของกลุ่มเจริญโภคภัณฑ์ก่อให้เกิดความตระหนกตกใจในหมู่นักผู้เลี้ยงสุกรรายใหญ่เป็นอันมาก เพราะเป็นที่แน่นอนว่า กลุ่มเจริญโภคภัณฑ์จะต้องดึงบรรษัทนานาชาติเข้ามาหนุนช่วย ซึ่งจะมีผลกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของผู้เลี้ยงสุกรรายใหญ่ โดยที่ผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยไม่มีอะไรจะสูญเสียอีกแล้ว

ด้วยเหตุนี้เอง บรรดาผู้เลี้ยงสุกรรายใหญ่จึงพยายามรวมตัวกันเป็นสหกรณ์ โดยเชื่อว่า สหกรณ์เป็นการจัดองค์กรลักษณะเดียวที่สามารถแข่งขันและคานอำนาจเศรษฐกิจของกลุ่มเจริญโภคภัณฑ์ได้ ภายหลังจากที่สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประจำจังหวัดรวมตัวกันเป็นชุมนุม สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร จำกัด องค์กรดังกล่าวนี้ก็กำหนดแผนงานที่จะประกอบธุรกิจการฆ่าและการค้าสุกรให้ครบวงจร โดยเริ่มตั้งแต่การจัดตั้งฟาร์มเลี้ยงสุกร การผลิตอาหารสัตว์ การจัดตั้งโรงงานฆ่าสัตว์ ตลอดจนการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์

แต่ยังไม่ทันที่ชุมนุมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร จำกัด และสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประจำจังหวัดจะเริ่มก้าวต่อไป เรื่องอื่นก็เกิดขึ้นจนเป็นข่าวแพร่สะพัดในหน้าหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้ปรากฏว่า องค์กรใหม่ของผู้เลี้ยงสุกรดังกล่าวนี้เลือกที่เจริญรอยตามสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. ด้วยการยึดกุมเอกสิทธิ์ในการจัดสรรอาชีพบัตร แต่การเติบโตของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประจำจังหวัดโดยอาศัยเอกสิทธิ์ในการจัดสรรอาชีพบัตรนั้น โดยเนื้อแท้แล้วมิใช่การเติบโตด้วยจังหวะก้าวอันมั่นคง และเปิดช่องให้มีการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลได้โดยง่าย

หนังสือพิมพ์ มติชน ฉบับวันที่ 5 กรกฎาคม 2526 รายงานข่าวว่า ในการฆ่าสุกรอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เจ้าของสุกรจะต้องซื้ออาชีพบัตรจากสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประจำจังหวัด โดยเสียค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมโรงพักสัตว์ รวมทั้งสิ้น 28 บาทต่อสุกรหนึ่งตัว นอกจากนี้ ยังต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษแก่สหกรณ์ฯในอัตราสุกรตัวละ 20 บาท แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์แสวงหารายได้จากอำนาจผูกขาดในอาชีพบัตรที่ได้รับจากรัฐบาล

การที่สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประจำจังหวัดเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษจากผู้ซื้ออาชีพบัตรดังกล่าวนี้ ย่อมมีผลให้ราคาเนื้อสุกรชำแหละแพงขึ้น เพราะเป็นธรรมดาที่พ่อค้าสุกรจะต้องผลักภาระรายจ่ายไปให้ผู้บริโภคเท่าที่จะมีช่องทางทำได้ นอกจากนี้ การที่พ่อค้าสุกรต้อง

เสียค่าธรรมเนียมมากขึ้น ย่อมทำให้สิ่งจูงใจในการลักลอบฆ่าหมูเถื่อนมีมากยิ่งขึ้น ซึ่งในที่สุดแล้ว ย่อมทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรอันพึงได้

อาชญาบัตรกับสวัสดิการของผู้บริโภค

การที่รัฐบาลเข้ามามีบทบาทในการควบคุมธุรกิจการฆ่าสัตว์และธุรกิจการจำหน่ายเนื้อสัตว์ เป็นผลสืบเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่จะให้หลักประกันแก่ประชาชนว่า จะได้รับบริโภคเนื้อสัตว์ที่สะอาด ปลอดภัย และปราศจากโรค แต่ในข้อเท็จจริง วิธีการในทางปฏิบัติไม่สามารถให้หลักประกันในเรื่องนี้ได้ ทั้งนี้เพราะเหตุว่า การออกอาชญาบัตรเป็นกระบวนการที่แยกต่างหากจากการตรวจโรคสัตว์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2502 อำนาจในการออกอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตให้ฆ่าสัตว์เป็นของรัฐมนตรีนว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายอำนาจจากรัฐมนตรีนว่าการกระทรวงมหาดไทย ในทางปฏิบัติ พ่อค้าสุกรสามารถซื้ออาชญาบัตรก่อนที่มีการตรวจโรคสัตว์เสียอีก นอกจากนี้ การตรวจโรคสัตว์ในโรงฆ่าสัตว์ต่างๆ ก็มิได้กระทำอย่างจริงจัง ซึ่งขัดต่อหลักการคุ้มครองผู้บริโภค

หากรัฐบาลมีเจตนารมณ์อันแน่วแน่ที่จะดำเนินนโยบายสุกรเพื่อสวัสดิการของผู้บริโภค จำเป็นที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบายอย่างน้อย 4 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก อำนาจในการออกอาชญาบัตรควรจะโอนจากรัฐมนตรีนว่าการกระทรวงมหาดไทยไปให้แก่อธิบดีกรมปศุสัตว์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ ทั้งนี้เพื่อให้การออกอาชญาบัตรเป็นกระบวนการอันหนึ่งอันเดียวกับการตรวจโรคสัตว์ในการนี้ จะต้องไม่ยกเอกสิทธิ์ในการจัดสรรอาชญาบัตรให้แก่องค์กรหนึ่งองค์กรใด

ประการที่สอง การออกอาชญาบัตรควรจะทำก็ต่อเมื่อได้มีการตรวจโรคภายนอกของสัตว์ที่ฆ่าแล้ว จนเป็นที่แน่ใจว่าจะไม่เป็นภัยต่อสวัสดิภาพของผู้บริโภค

ประการที่สาม สุกรที่ผ่านการตรวจโรคภายนอกและได้รับอาชญาบัตรแล้ว จะถูกส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์ หลังจากดำเนินการฆ่าแล้ว จะต้องมีการตรวจโรคภายใน จนเป็นที่แน่ใจว่าไม่เป็นโรคและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคแล้ว จึงจะออกใบอนุญาตให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ได้

ประการที่สี่ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและคณะกรรมการอาหารและยา จะต้องสุ่มตัวอย่างตรวจเนื้อสัตว์ที่จัดจำหน่ายตามตลาดต่างๆ

จุดใต้คำตอบ

ในขณะนี้ กรุงเทพมหานครกำลังสอบสวนว่า มีการลักลอบฆ่าสุกรในโรงฆ่าสัตว์ของบริษัท สหสามัคคีค้าสัตว์ จำกัดหรือไม่ ส่วนกระทรวงมหาดไทยก็กำลังขมิขมันสอบสวนดูว่า สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประจำจังหวัดมีบทบาทในการก่อปัญหาหมูเถื่อนและปัญหาหมูแพง ตลอดจนมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

หลายคนคาดเดาว่า ผลการสอบสวนคงลงเอยด้วยข้อสรุปที่ว่า ข้อโจมตีทั้งหลายหาจะมีมูลแห่งความเป็นจริงแต่ประการใดไม่ แม้ว่าการลักลอบฆ่าสัตว์ด้วยการเวียนใช้อาชญาบัตรภายในโรงฆ่าสัตว์ของบริษัท สหสามัคคีค้าสัตว์ จำกัดได้มีมาช้านานแล้ว และแม้ว่าการเรียกเก็บเงินกินเปล่าของสหกรณ์ฯ ผู้มีเอกสิทธิ์ในการจัดสรรอาชญาบัตรหาได้เพิ่งเกิดขึ้นในครั้งนี้นี้ หากแต่มีมาแต่ยุคที่สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร กทม. ยังเรืองอำนาจ

ธุรกิจการฆ่าสัตว์และการจำหน่ายเนื้อสัตว์เป็นธุรกิจที่ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยมีส่วนได้รับผลประโยชน์ ทั้งนี้ได้มีเฉพาะแต่เงินผลประโยชน์ที่พ่อค้าสุกรจัดสรรให้เพื่อเป็นผลตอบแทนแก่การเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ในกรณีของการลักลอบฆ่าสัตว์เท่านั้น หากทว่ายังมีผลประโยชน์จากการเบียดบังเงินได้ของราชการส่วนท้องถิ่นอีกด้วย การเวียนใช้อาชญาบัตรจะมีอาจเกิดขึ้นจนเป็นกิจวัตรประจำวันหากมิได้รับความร่วมมือจากพนักงานเจ้าหน้าที่

นอกจากนี้ มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2502 ยังมีบทบัญญัติว่า เอกชนที่ก่อตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ แม้โดยนิตินัยจะต้องยกโรงงานและที่ดินแก่ราชการส่วนท้องถิ่น แต่โดยพฤตินัยยังคงเป็นผู้ประกอบการอยู่นั้น หากมีผู้นำสัตว์มาฆ่า ซึ่งต้องเสียอากรการฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมโรงพักสัตว์ เงินค่าธรรมเนียมทั้งปวงจะต้องตกแก่ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์นั้นๆ

นับตั้งแต่กฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ในปี 2502 เป็นต้นมา จนถึงบัดนี้ (2526) ราชการส่วนท้องถิ่นได้สูญเอาเงินค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมโรงพักสัตว์ โดยมิได้จ่ายคืนแก่โรงงานตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย

ปัญหามีอยู่ว่า เงินค่าธรรมเนียมรายการดังกล่าวนี้ได้นำส่งเข้าเป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นหรือไม่ หรือว่าเรียกรวดตกหล่นหายไปไหน

จนบัดนี้ยังไม่มีคำตอบจากกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ ตีพิมพ์ครั้งแรกโดยใช้ชื่อบทความ “หมูเถื่อนอาละวาด อาชญาบัตรเป็นพิษ” ในนิตยสาร *มติชนสุดสัปดาห์* ฉบับวันที่ 31 กรกฎาคม - 6 สิงหาคม 2526